

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТЕЦА.

ГОД. I.

ИЗДАЕ

ТЕЧ. I.

ДИМИТРІЙ ІОВАНОВИЧЬ.

Четвртакъ, 16. Іуліа.

Число 5.

1842.

БАЧВАНКІНЯ.

отъ

Іоанна Пачича.

Бачванкиня каде кога

Пази, люби, милуе,

Сердца тады изъ пламеного

Люблѣногъ и почтуе;

Съ люблѣнымъ се у радости

Провесели, радуе,

Са несретѣнымъ у жалости

Јдна скорби, тугуе.

Съ њимъ се шали, скаче, сигра

Умилята смѣши се;

Пакъ у колу съ њимъ текъ игра,

Поноси се, дичи се:

Кады а съ њиме кудгодъ иде,

Любко њиѣ с', кичи се;

Да њо пріе, друге виде,

Вышше диже, кочи се.

За свогъ она с' Богу моли,

Њѣгово и здравльице,

Мѣсто ѡбга сама воли

Боль подносиť грознице:

У болести кады оѣ лежи,

Лѣють она сузице

Лѣка донет' одма бѣжи,

Отъ лѣкара, вѣштице.

Брижна служи, негуе га,

Нотью, даню будна е;

Открие л' се, покрие га,

Буд' и како трудна е;

Кады оѣ стѣнѣ, она бледи

Собомъ едва владна е;

Таква лѣна хвалу вреди,

Тушта блага вредна е.

Бачванкиня кады е мати,

Нады свемъ онда мила е;

За дѣтѣщице жпвотъ дати,

Кады увѣкъ была е:

Млекомъ своимъ чаду свое

Любови жарку влаила е,

Вел'ка своемъ къ утробіоме

Любве у њой сила е.

Красну такву загерлити,

Раскошь безокрайна е;

Загерлѣнь ал' отъ ѡб быти,

Сладость прекорайна е.

Умилята, милокровна

Своимъ, туднимъ свѣма е,

Неподносиа, пакъ и тровна

Безобразнымъ людма е.

Гдигодъ коя бачка жена

Равке тѣути, прави е,

Чиста любовь іой собствена,

Драгій камень правый е;

Таквой дѣви быť, и жени

Драгъ, ѡл' вѣичаѣ, сретѣа е:

Бачкимъ сыномъ быти мени

Сады радость іошть вѣѣа е.

Пѣват' лѣно, мило, слѣчно,

Да у моіой власти е, —

Оѡввати сваку лично

Хотѣо бы радіе:

Кады бы люб'ла мене коя,

То ми было б' мвліе,

Зуѣла бы пѣсна моя

Іошть Давори! гласіе.

ИКОНИЦА ЖИВОТА.

(по Хумористи)

Странъ еданъ човекъ доѣе у П*. Ту позна дѣвойку едну, коя му се допадне. Будуѣи да е изъ поштене, као што обычно велимо, куѣе была, то се после краткогъ познанства съ њомъ и вѣича.

Еданпутъ после вѣнчаня рекне новий заручникъ своіой млади:

„Текъ самъ овде одъ краткогъ времена: іошъ слабо познаемъ твое сроднике и познанике. Желіо бы съ онымъ кућама познати се, съ коима си ты у пріятельству живила.“

Подне быяше лѣпо, и могаше се очекивати, да ће доста свѣта на обично шеталиште изићи.

Заручникъ предложи млади своіой, не бы ли было згодно, да тамо отиду.

„Тамо“ рекне онъ „за цѣло ћемо нѣке особе срѣсти, кое ће тебе на прошлост опоменути, те ћешъ ми после казати, тко су, и шта? На овај начинъ моћи ћу и я нѣке фамилије познати, у кои кругу ты си нѣкада уживала повольно, пріятно и дражесно удовольство.“

Ово се нѣой допадне: и оду у шетню.

Геній П*а (ербо свако мѣсто има властитогъ Генія) быяше нѣко одвећъ притичуће „существо“, особито према страньма. П*а Геній такођеръ и П*а обычае добро познаваше. Онъ е ово двое у шетњи (наравно невидимо) пратио, а што више и настојавао, да се желя мужа у пуной мѣри изврши.

Текъ што су дошли до шеталишта, госпою поздрави еданъ младићъ. Мужъ нѣнь врло учтиво га предусрѣтне съ поздравомъ одъ свое стране. Окрене се жени съ пыгаюћимъ погледомъ. Ова му погледъ разуме и одговори:

„Господињъ Н*, сынъ едне удовице.“

Онъ. Безъ сумиѣ су ваше матере пріятельце?

Она. Не!

Онъ. Дакле само познанице, кое —

Она. И то не: оне се и не познаю.

Онъ. Како то? Ни познанице?

Она. Онъ има сестру, коя е моя пріятельца.

Онъ. Нѣгова сестра твоя пріятельца? Како сте се вы могле познавати, кадъ вамъ се старіи нису пріятельили.

Она. Лѣпо! Я самъ ю чешѣ посѣштала.

Онъ. Посѣштала?

Она. Да богме! А зашто не? То е поштена кућа!

Геній. (у себи). Да, да! поштене куће! Господињъ сынъ те куће съ посѣтницомъ е такођеръ и поштену любовь приводити почео. Ова се е, будући су родителѣи непознати были, изванъ куће наставляла. О мило поштењ!

Поздравъ.

Учтивый одпоздравъ. Пыгаюћій погледъ.

Она. М*, найстаріи у фамилиі, коя е съ нама у одной кући сѣдила.

Онъ. А како си се съ нѣиме познала?

Она. Двѣ су сестре, коима самъ свакиѣ данъ ишла.

Они. (мало срдито) Е л'іймъ онъ родъ?

Она. Ни е; али е често къ нама преко долазіо, и —

Онъ. (зачуђено) И то су ваши родителѣи допушћали?

Она. За што не? Мы смо се добро забавляли, и запта е поштена кућа!

Геній (кія).

Поздравъ.

Она. (брзо) Гле! Тай, што туда прође, добаръ е пріятель М*а.

Онъ. (нѣшто узтежући се). Ты дакле познаешъ и нѣгове пріятелѣ.

Она. Како не; и тай е готово свакиѣ данъ къ нама преко долазіо.

Поздравъ.

Одпоздравъ. Пыгаюћій погледъ.

Она. (послѣ малогъ мучаня) Незнамъ тко е тай Господињъ. Я самъ га често у — ићкиной кући виђала. Ово ти е поштена кућа. Ту е свагда врло много млады людій долазіло, еръ кѣи исте господое лѣпо пѣва, и —

Прође гомила млады господичиѣа. — Поздрави.

Онъ. (съ малымъ подсмѣхомъ) Есу л' и то М*а, или ваши пріятелѣи, или —

Она. Ты се са мною, као што видимъ,

подсмѣвашь. (кршећи рукама). Не! не! Ни едно, ни друго. Ове самъ господичиће еданъ путь видила на прелу кодъ оне удовице, кое сынъ отопчъ насъ —

Онъ. (хитро ѱой падне у рѣчь) Дакле и на прелу у кући, кою твои старии ни познавали нису!

Она. Зашто я не бы пристойну забаву у поштеней кући уживала?

Геній (изъ дубока уздане).

Поздравъ.

Одпоздравъ. Мало заузтежный пытаюћий погледъ.

Она. Господинъ Л.* То ти е весело човекъ. Онъ ме е свагда кући пратио, кадъ самъ, у вече одъ — иѣке одлазила. То е запста врло поштена кућа. Увѣкъ су гледали, да ме само господинъ Л.* кући спроводи.

Онъ. Хвала Богу! Едва еданъ, кой е у твојој кући познатъ бью!

Она. У мојој кући? — Нитко га никадъ ни видіо ни е. Онъ ме е свагда само до врата пратио. Увѣкъ смо се на путу шалили, и смѣjali на разговоръ, кои водисмо кодъ — иѣке. Кѣи иѣна е съ М* —

Онъ. (напрасито и неповольно) За волю Божию — опеть М*, (дубоко уздишући). О да бы самъ се на прво станѣ вратити могао!

Геній. (за себе) То бы желили многи мужеви!

НѢШТО О ЦИПЕЛАМА.

Родопе, красна една дѣвојка изъ Трацие, чрезъ ципелу дошла е до велике среѣе. Кадъ е еданпуть се купала, служкињѣ су іој хальине чувале. У тай махъ нагло спусти се одозго орао, счепаклюномъ едну ципелу купаюће се лѣпотице, и однесе чакъ у Мемфисъ. Башъ кадъ е краљ Псаметихъ судъ држао и правду изрицао, спусти му орао исту ципелу у крило. Краљ се зачуди овако красной ципели, и заключи съ исте на ногу оне, чія е. Изда заповѣсть, да дѣвојку по ципе-

ли траже. Нађу ю, и доведу къ нѣму. Кадъ краљ дѣвојку види, узхити се нѣномъ лѣпотомъ, и узме ю за жену. — Царь Вителій самъ е обувао своіој лѣпой жени ципеле; и непрестано е у нѣдру едну носіо, и то съ десне ноге, кою е често узимао и съ узхиѣнѣмъ любіо. — Кодъ Маѣара іошъ се и данасъ служи ципеломъ красне домаћице на мѣсто бокала, и изъ исте такоѣеръ и піе. — У седамнаестомъ вѣку за госпое су ципеле правлѣне съ врло высокымъ штиклама, а особито у Французкой. Еданъ човекъ, видивши жену свою после сватова готово на полакъ маню, него при вѣччаню и у сватовы, запыта ю сасвимъ зачуѣнь: гдѣ е свою другу половину оставила? Покаже му ципеле, и мужъ уѣути.

Штатистично.

По найновимъ извѣстіяма у Польской има 4,428.546 становника. Одъ овы 3,501.494 привржени су католичномъ, 7.200 грчкомъ, 227.767 уніятскомъ, 227.590 протестанскомъ, 468.930 жидовскомъ, и 564 мухамедскомъ изповѣданію вѣре.

Старина.

„Montieur Algerien“ явля, да е не давно близу Вусина у Африки наѣнь еданъ старый мостъ, кой се изъ едного единитогъ свода преко рѣке, назване Уед-Хербибъ, састои. Ово римско зданіе — као што знаци показую — мора да е найманѣ 15 вѣкова старо.

ДОМАЋЕ ВѢСТИ.

Нъ. ц. и кр. ап. Величество благоизволило е Намѣстника Гемереке Вармеѣ Георгія графа Андраши за Великог Жупана Шарошке Вармеѣ милостивѣйше наименовати.

Пешта. Виногради су у нашемъ предѣлу тако понели, да, ако іи каква незгода до бербе не стигне, бурадъ ѣ скупили быти, него вино. Зато у Будиму и у нашимъ предградіама вино е у цѣни веѣ тако спало, да се за четири крайцаре холба подоброгъ црвеногъ шилѣра добыти може.

Пешта 11. т. п. Овы дана држали су Реформатори и Евангелици свой генеральный конвентъ.

Найзнаменити и единый предмет, кои е на истомъ конвенту предуманъ быо, была е депутация одъ стране Евангелски Словака у Бечъ оправданъ и нѣвъ рекурсъ. *) О црквеннѣмъ и вѣрозаконскѣмъ стварма ни спомена ни е было! После тридневнаго препирания заключеко е: да се одреди депутация, кои ѣе строго инвѣстигацию о бывшемъ у Бечу посланству, и овота рекурсу учинити, и будушему генералному конвенту саобштити. Предсѣдникъ ове депутацие е грофъ Темешки Г. Тиханъи, а удови Г. Г. Кошутъ, Пулски, Сентиванъи и т. д.

Пешта 13. т. м. Нѣ. Бископкреосв. Гд. Епископъ Вршачкѣи Іосифъ Раичиъ, после дужегъ у Будимскѣмъ кушблѣма и овдѣ у Пешти баблѣма, одпутовао е данасъ натрагъ у Вршацъ.

Земунъ. 6. т. м. Ноѣасъ е овдѣ и у околини велика кпша пала. Кукурузи по цѣломъ готово Срему врло добро стое; жетва сптне ране веѣ е свудъ готово свршена, и дала е ратару добру награду за нѣгове трудове. У слѣдству тога цѣма е брашна и остале ране здраво пала и овдѣ и у Панчеву.

ПУТЬ ПО СВѢТУ.

У Лондону 3. Јуліа опетъ е раѣно о главѣ Краљице Викторіе. Башъ кадъ е съ Кралѣмъ Белгискѣмъ и принцемъ Албертомъ предъ подне ишла на богослуженіе у капелу у палати Св. Ямеса, дечакъ еданъ, именовъ Іонъ Вилліанъ Беанъ, натегне пистоль, да на краљицу пукне. Меѣу тимъ овай му изъ руке отму, и тако му се дѣло осуети. Но и онъ е среѣно утекао.

Едно изъ Нев-Йорка у Лондонъ стигше писмо доноси весма жалостно описаніе стана у сѣднѣннѣмъ државама: оскудица на новцу, умалнѣне публичнаго и приватнаго морала, побѣнѣ поврѣненъ новаци и т. д. И о Енглеской не може се ништа болѣ казати. Сиротнина влада свугди, а са сиротнинѣмъ, као свагда, и безираѣе. На лицу Краљичинѣмъ, како сви потврѣую, кои су ю у последнѣ време види-

*) Овомъ прилкомъ молимо у 2 бр. о. Л., гдѣ мы о истомъ рекурсу и депутациѣ вѣсть даемо, поправити слѣдеѣе погрѣшке: на мѣсто Князу Коловрату, валя ставити грофу Коловрату; а да матрикуле црквонне словачки воде — сасвимъ изоставити. Словаци хоѣе у цркви да остану при старомъ, т. е. при латинскомъ сѣзику, само ни „за што и за ничіе добро неѣе Маѣари да буду; ерѣ маѣарски протокола ни користъ ни потребу не признаю.“ (Pesti Hirlap.)

ли, показуе се велпка жалость, а и Министри сматраю стани ствари не безъ жалостне брижливости.

Горка несреѣа постигла е Краля Французкогъ, фамилию Кралѣвску и сву Французку. Наслѣдникъ престола, Нѣг. Кр. Выс. Фердинандъ Филицъ Лудовикъ, Херцогъ одъ Орлеана, умро е 13. р. Јул. Око 11. сатѣи предъ подне, опростио се е съ Кралѣмъ у Неулли, и после нѣколико сатѣи одпутовао у Сант-Омеръ. Текъ што се одъ Неулли отиску, поплаше му се кони. Скочи съ кола, и главу си на потилку разбѣе. Полумртва га дигну. Све настояванѣ за повратити га было е суетно. У 1/5 сатѣи издане у назочности Краля, Краљице и све Кралѣвске фамилиѣ, кое жалость и тугу никое рѣчи описати не могу. — Услѣдъ овогъ случая и Дворъ Аустрискѣи 19. и. м. црно е обукао, кое ѣе за 16. дана носити, починаюѣи одъ 19. Јул. до 3. Авг., и то првы осамъ дана велико, а други манѣ.

„Глобе“ по „Манхестеру Гвардіану“ обявлюе, да се е Аустрија сасвимъ одважила, нѣмачкому митному савезу приступити.

Руска Влада наименовала е едногъ епископа руско-американске цркве, и за епархию предала му е Камчатку и Охатоскъ. Нстыи сѣдвѣе у Новоархангелску.

У Енглеской се е сада нова болестъ и смртъ появила, за кою ни у одной апотеки лека неима; она се зове гладъ. О зависти достойна Енглеско!

НОШИВО.

(съ образомъ Ч. 3.)

Шешири одъ ширинѣе сламе съ фазонираннымъ перѣмъ. Бѣла и жута халвина одъ Муслена.

Цѣна ране у Пешти 14. Јуліа. Грошиѣ. 6. вр.

	наиболѣ	среѣнѣ	лоше
Пшеница	190	180	165
Наполица	150	145	140
Ражъ	127	125	120
Ечамъ	94	90	86
Зобъ	85	83	80
Проя	—	—	—
Жута каша	—	—	—
Кукурузъ	124	122	120
Св. меса една фунт.			

Станѣ Дунава.

12. Јуліа 5' 4" 0" — 13. Јул. 5' 2" 0" — 14. Јул. 5' 8" 0" — 15. Јул. 6' 6" 0" (надъ 0.)

Ако се јошъ кои родолюбацъ на листовѣ наше пренумерирати жели — нека изволи похитити, докъ смо у станю са свима екземпларима служити.

Листъ овай излази два путъ у седмици, сакогъ Четвртка и Неделѣ, Четврткомъ на по табака съ образомъ ношѣва, а Неделѣмъ на читавомъ табаку. — Предлатити се може на свакој ц. кр. пошти съ погодношномъ цѣномъ за изванске 5 фор. ср., за Пештанѣе 4 фор. ср., и у експедициѣ Пештанско-Будимскогъ Скоротече, находеѣи се при учредничеству у Пешти у Бедемској улци (Bastei Gasse) Nro. 349.